

Warszawa, 4 sierpnia 2020

STANOWISKO PRZEDSTAWICIELI POLSKIEGO SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO WOBEC DZIAŁAŃ WŁADZ BIAŁORUSKICH

Od dnia ogłoszenia daty wyborów prezydenckich w Białorusi władze w Mińsku podejmują masowe, bezprawne działania mające na celu uniemożliwienie obywatelom pokojowego wyrażania swoich poglądów oraz oddania głosu w wolnych i sprawiedliwych wyborach. Jesteśmy świadkami bezprecedensowej w swojej skali próby utrzymania władzy przy użyciu metod i środków sprzecznych z międzynarodowymi standardami państwa prawa, gwałcących prawa człowieka i swobody obywatelskie.

Według danych białoruskich i międzynarodowych organizacji broniących praw człowieka od początku maja do końca lipca **zatrzymano ponad 1300 osób**, w tym aktywistów, obrońców praw człowieka, pokojowych demonstrantów, a także zwykłych przechodniów, którzy nie uczestniczyli w pokojowych akcjach protestu. Zatrzymano również **ponad 70 dziennikarzy i blogerów**. Większość zatrzymań kończy się postępowaniem administracyjnym i zasądzeniem wysokich kar pieniężnych, a także kary pozbawienia wolności na okres nawet ponad 2 miesiące. Zatrzymania są masowe i bezpodstawne, a wobec zatrzymanych, również osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, stosuje się przemoc. Cieszący się społecznym zaufaniem kontrkandydaci urzędującego prezydenta i ich zwolennicy zostali aresztowani już na etapie zbiórki podpisów pod listami poparcia. Obecnie **24 osoby zostało uznanych za więźniów politycznych**.

Jako przedstawiciele polskiego społeczeństwa obywatelskiego z głębokim zaniepokojeniem obserwujemy wydarzenia z ostatnich miesięcy w Białorusi i wyrażamy stanowczy sprzeciw wobec represji i przemocy stosowanych przez białoruskie władze. Żądamy, aby władze w Mińsku zaprzęstały zastraszania i tłumienia aktywności społecznej swoich obywateli, czego przykładem są m.in.:

- **groźby użycia siły**, w tym broni palnej, wobec pokojowych demonstrantów, mające na celu zastraszenie obywateli i wykorzystywane w walce politycznej z oponentami;
- **wszczęcie spraw karnych o podłożu politycznym** przeciwko co najmniej 30 osobom - alternatywnym, niezależnym kandydatom, ich zwolennikom, a także blogerom;
- **masowe zatrzymania** kończące się postępowaniem administracyjnym, które narusza standardy rzetelnego procesu i prawa do obrony;
- **naruszenie prawa do obrony** w sprawach karnych o podłożu politycznym, naruszenie zasady domniemania niewinności, naruszenie ochrony danych osobowych i tajemnicy śledztwa, nacisk na adwokatów;
- **naruszenia prawa wyborczego**, m.in. poprzez **niezarejestrowanie jako kandydatów Siarhieja Cichanouskiego, Wiktora Babaryki i Walerego Cepkały**, oraz presja na członków ich rodzin;
- **utrudniania lub uniemożliwianie działalności niezależnych mediów**, w tym regularne zatrzymania dziennikarzy i blogerów, presja na ich rodziny, wszczynanie spraw karnych przeciwko blogerom oraz odmowa przyznania akredytacji przedstawicielom niezależnych zagranicznych mediów obecnych w Białorusi;
- **utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z internetu**, w tym blokowanie niezależnych portali, blokowanie dostępu do sieci w trakcie pokojowych demonstracji oraz wieców niezależnej kandydatki na prezydenta Swiatłany Cichanouskiej;
- **działania dążące do przeprowadzenia nieprzejrzystych i nierównych wyborów**, w tym m.in. nieprzejrzyste formowanie okręgowych i obwodowych komisji wyborczych, uniemożliwianie pracy w komisjach osobom popierającym kandydatów niezależnych oraz obywatelom niezwiązanym z prorządowymi ruchami;

- **ograniczanie prawa do monitorowania przebiegu procesu wyborczego** obserwatorom delegowanym przez ruchy społeczne i niezależne środowiska polityczne;
- **zbyt późne wystosowanie zaproszenia do Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE** co w efekcie uniemożliwiło rzetelne przeprowadzenie międzynarodowej obserwacji zaplanowanych na 9 sierpnia wyborów prezydenckich (4 sierpnia rozpocznie się głosowanie przedterminowe).

Jako osoby, które nade wszystko cenią wolność i demokrację, wyrażamy solidarność ze społeczeństwem białoruskim. Solidaryzujemy się ze wszystkimi, którzy aktywnie bronią praw człowieka i wolności obywatelskich w Białorusi, ze wszystkimi, którzy na ulicach białoruskich miast i miasteczek, w Internecie czy w zaciszu swoich domów pokojowo walczą o możliwość wyboru drogi rozwoju dla swojego kraju, ze wszystkimi, którzy w sposób obiektywny monitorują, rejestrują i opisują to co się w Białorusi dzieje i przekazują tę informację dalej.

Jednocześnie, stanowczo wzywamy władze Białorusi do zaniechania represji wobec swoich obywateli, do zakończenia wszystkich spraw o podłożu politycznym, zapewnienia warunków do przeprowadzenia wolnych i sprawiedliwych wyborów, oraz do zaprzestania użycia siły przeciwko pokojowym demonstrantom i dziennikarzom zarówno przed, jak i po dniu głównego głosowania.

Podpisano:

Grupa Zagranica – federacja 53 organizacji pozarządowych, w tym jej członkowie:

- *Helsińska Fundacja Praw Człowieka*
- *Fundacja Edukacja dla Demokracji*
- *Stowarzyszenie Wschodnioeuropejskie Centrum Demokratyczne*
- *Fundacja Współpracy Kobiet, NEWW*
- *Gdańska Fundacja Oświatowa*
- *Polska Misja Medyczna*
- *Małopolskie Towarzystwo Oświatowe*
- *Amnesty International Polska*

oraz:

- *Fundacja im. Stefana Batorego*
- *Fundacja Odpowiedzialna Polityka*
- *Fundacja Homo Faber*
- *Stowarzyszenie Komitet Obrony Demokracji (KOD)*

(stan na 04.08.2020, stanowisko jest otwarte do podpisywania przez chętne organizacje - zgłoszenia na grupa[at]zagranica.org.pl)

Osoby do kontaktu:

- *Jan Bazył – dyrektor wykonawczy Grupy Zagranica, janek.bazyl[at]zagranica.org.pl*
- *Olga Salomatova – ekspertka Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, olga.salomatova[at]hfhr.pl*